

ТОВ «Український інститут імені Віктора Франкла»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директорка ТОВ «Український інститут
імені Віктора Франкла

_____ А. Чупрова
_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАММА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОТЕРАПІЯ

Напрямок підготовки: Фахівці з вищою немедичною освітою з психологічної допомоги в сфері психічного здоров'я, практикуючих психологів, які мають освітній рівень «Магістр» за наступними спеціальностями та спеціалізацією

шифр та назва спеціальності

Спеціальність: 053 «Психологія», 225 «Медична психологія»

шифр та назва спеціальності

Спеціалізація 214 «Клінічна психологія

шифр та назва спеціальності

2025 навчальний рік

Робоча програма «Психотерапія» для студентів за напрямом підготовки «Психологія».

Розробник: Є.М. Денисов, доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри психіатрії, психотерапії, наркології та медичної психології ДНМУ.

Робочу програму схвалено на засіданні Вченої Ради ТОВ «Український інститут імені Віктора Франкла».

Протокол від 05 вересня 2025 року №3

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Директорка ТОВ «Український інститут імені Віктора Франкла»_____А. Чупрова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Психотерапія» є важливим елементом професійної підготовки клінічних психологів та інтегрує знання з клінічної та медичної психології, психіатрії, нейронаук, педагогіки та соціальної роботи.

Вивчення курсу забезпечує ґрунтовне розуміння закономірностей формування психічних і поведінкових розладів, принципів психотерапевтичного впливу та механізмів психологічної допомоги. Дисципліна формує у студентів знання про сучасні напрями та методи психотерапії, їх наукове підґрунтя та клінічне застосування при роботі з особами, які мають психічні, психосоматичні та поведінкові розлади.

Предметом вивчення дисципліни «Психотерапія» є теоретичні засади, методи та практичні прийоми психотерапевтичного впливу, спрямовані на корекцію психічних, поведінкових та психосоматичних розладів, розвиток особистості та відновлення психічного здоров'я, що охоплює закономірності становлення психотерапевтичного процесу, принципи формування та підтримки терапевтичного альянсу, класичні й сучасні напрями психотерапії (психодинамічні, когнітивно-біхевіоральні, гуманістичні, системні, тілесно-орієнтовані тощо), методи індивідуальної, групової, сімейної та кризової психотерапії, застосування психотерапії при різних клінічних станах.

Метою викладання дисципліни є набуття слухачами знань із сучасних методів психотерапії, розуміння їхньої ефективності та меж застосування, а також розвиток практичних навичок використання психотерапевтичних інтервенцій у роботі клінічного психолога.

Навчальна дисципліна «Психотерапія» є навчальним предметом, який характеризується тісними міждисциплінарними зв'язками із клінічною психологією, медичною психологією, психіатрією та багатьма іншими галузями психологічних та медичних знань.

Освітня підготовка слухачів ґрунтується на використанні лекцій, практичних і семінарських занять.

Завданнями дисципліни «Психотерапія» є досягнення в повній або частковій мірі наступних компетентностей:

1. Ознайомити слухачів із теоретичними засадами сучасних напрямів психотерапії (психодинамічних, когнітивно-біхевіоральних, гуманістичних, екзистенційних, системних, сугестивних тощо).

2. Сформувати знання про показання, протипоказання та обмеження застосування психотерапевтичних втручань у клінічній практиці.

3. Розвинути уміння встановлювати контакт із пацієнтом, будувати терапевтичний альянс і підтримувати його протягом усього процесу терапії.

4. Навчити застосовувати базові методи психотерапії:

- роботу з автоматичними думками та когнітивними спотвореннями;
- експозиційні техніки при тривожних і фобічних розладах;
- техніки релаксації, майндфулнес і стрес-менеджменту;
- техніки «сенсейт-фокус» у секс-терапії;
- методи кризового консультування та роботи з травмою.

5. Забезпечити опанування практичних навичок у проведенні індивідуальної, групової, сімейної та кризової психотерапії.

6. Навчити клінічного психолога плануванню та проведенню психотерапевтичної сесії: від встановлення контакту до завершення та інтеграції результатів.

7. Розвинути здатність використовувати комбіновані підходи (поєднання КПТ, психодинаміки, майндфулнес чи тілесних практик) у роботі з пацієнтами з коморбідними

станами.

8. Виховати вміння надавати психоосвіту пацієнтам та їхнім родинам, готувати їх до активної участі в процесі лікування й профілактики рецидивів.

9. Сформувати практичні компетентності у веденні психотерапевтичної документації (план терапії, короткі протоколи, оцінка ефективності).

10. Забезпечити розвиток професійної ідентичності психолога-психотерапевта, розуміння етичних та деонтологічних принципів у практиці.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.

2. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.

3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

5. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій; пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.

7. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій.

8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

10. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності:

1. Здатність встановлювати та підтримувати терапевтичний альянс із пацієнтом.

2. Володіння методами індивідуальної, групової та сімейної психотерапії.

3. Компетентність у застосуванні когнітивно-поведінкової терапії (КПТ): робота з автоматичними думками, корекція когнітивних спотворень, експозиційні та поведінкові техніки.

4. Здатність до проведення психодинамічної та гуманістично-екзистенційної терапії, адаптованої до клінічних випадків.

5. Володіння навичками кризового консультування та психотерапії у надзвичайних станах (ПТСР, гострий стрес).

6. Здатність застосовувати методи релаксації, майндфулнес, тілесно-орієнтованої та сугестивної терапії.

7. Уміння інтегрувати психотерапію в мультидисциплінарне лікування (разом із психофармакотерапією, психореабілітацією).

8. Компетентність у роботі з адиктивними розладами (мотиваційне інтерв'ю, 12-крокові програми, профілактика рецидивів).

9. Здатність до застосування психотерапії при розладах особистості, сексуальних дисфункціях та психосоматичних хворобах.

10. Дотримання етичних стандартів і принципів конфіденційності у психотерапевтичній практиці.

11. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері психотерапії та клінічної психології.

Відповідно до Стандарту вищої освіти України (перший рівень, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053«Психологія»), змісту освітньо-професійної програми, опанування навчальної дисципліни «Пропедевтика психіатрії» забезпечуватиме формування інтегральної компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та

методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; та таких загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних результатів навчання за спеціальністю 053 «Психологія»:

РН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

РН7. Критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки.

РН8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і не фахівців.

Опанувавши курс, студент повинен:

Знати:

1. Основні теоретичні підходи та школи психотерапії: психодинамічні, когнітивно-біхевіоральні, гуманістично-екзистенційні, системні, тілесно-орієнтовані, сугестивні та інтегративні.
2. Загальні принципи психотерапевтичної допомоги: терапевтичний альянс, етика та деонтологія, межі компетентності.
3. Класифікацію психотерапевтичних методів, їх показання та протипоказання.
4. Закономірності формування психічних і поведінкових розладів, що потребують психотерапевтичного втручання.
5. Методи психотерапії при різних нозологічних формах: тривожні, депресивні, адиктивні, психосоматичні, розлади особистості, розлади шизофренічного спектра, сексуальні дисфункції, кризові стани та ПТСР.
6. Принципи індивідуальної, групової та сімейної психотерапії.
7. Сучасні науково-довказові підходи до психотерапії (рекомендації ВООЗ, NICE, АРА, CANMAT тощо).
8. Біопсихосоціальну модель психічного здоров'я та місце психотерапії в мультидисциплінарному лікуванні.
9. Методи психоосвіти, профілактики рецидивів і реабілітаційні програми для пацієнтів і їхніх родин.
10. Юридичні та етичні аспекти психотерапевтичної практики (конфіденційність, інформована згода, професійна відповідальність).

Вміти:

1. Встановлювати та підтримувати психотерапевтичний контакт, формувати терапевтичний альянс із пацієнтом.

2. Проводити психодіагностику психічного стану пацієнта з урахуванням його потреб та ресурсів для психотерапії.

3. Добирати адекватні психотерапевтичні методи відповідно до клінічної ситуації, діагнозу та індивідуальних особливостей пацієнта.

4. Застосовувати базові техніки КПТ: роботу з автоматичними думками, когнітивними спотвореннями, проведення експозицій, поведінкових експериментів.

5. Проводити психотерапевтичні інтервенції при тривожних, депресивних, психосоматичних, адиктивних, особистісних та сексуальних розладах.

6. Використовувати методи кризового консультування та інтервенції при гострих стресових станах і ПТСР.

7. Організовувати індивідуальну, групову та сімейну психотерапію, адаптуючи методику до потреб клієнта.

8. Застосовувати техніки релаксації, майндфулнес і тілесно-орієнтованої терапії для зниження напруги й регуляції емоційних станів.

9. Здійснювати психоосвіту пацієнтів та їхніх близьких, формувати прихильність до лікування та профілактики рецидивів.

10. Працювати у складі мультидисциплінарної команди, узгоджуючи психотерапевтичні втручання з медикаментозним лікуванням та соціальною реабілітацією.

I. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика початкової дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
Змістових модулів - 4	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 207			
Тижневих годин для навчання – 6,7 Тривалість дисципліни – 6 місяців	Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»	Семестр	
		Лекції	
		58 год.	
		Практичні, семінарські	
		91 год.	
		Самостійна робота	
		58 год.	
		Вид контролю	
		Залік	

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчання передбачає лекційний курс, практичні або семінарські заняття, самостійну роботу та тестовий контроль рівня оволодіння програмою. Окрім того, навчальним планом передбачено базовий, етапний і заключний види контролю слухачів.

№	Назва змістового модулю	Кількість навчальних годин			
		Лекції	Практичні або семінар. заняття	Самостій на робота	Разом
1.	Загальна психотерапія. Теоретичні та феноменологічні основи психотерапії.	6	9	6	21

2.	Семіологія та пропедевтика порушень психічної сфери людини. Загальна психопатологія.	8	12	8	28
3.	Приватна психотерапія. Методи та види психотерапії	28	42	28	98
4.	Психотерапія при різних психічних розладах	16	24	16	56
5.	Залік	0	4	-	4
	Всього	58	91	58	207

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Семінарські або практичні заняття

№ Теми	Назва
1	2
Модуль 1	Загальна психотерапія. Теоретичні та феноменологічні основи психотерапії.
1.	Психотерапія: предмет та дефініції. Парадигми психотерапії. Основні моделі психотерапії. Історія та тенденції розвитку психотерапії. Організація психотерапевтичної допомоги.
2.	Система психотерапії в медичній практиці. Нормативно-правова база її функціонування. Деонтологія та етика в психотерапії.
3.	Клінічна феноменологія, її класифікація та психотерапевтичний діагноз. Спеціальні діагностичні прийоми. Структурно-логічні блоки та алгоритм психотерапевтичного діагнозу. Формулювання психотерапевтичного діагнозу.
Модуль 2	Семіологія та пропедевтика порушень психічної сфери людини. Загальна психопатологія.
4.	Порушення сприймання, відчуття, свідомості та самосвідомості.
5.	Порушення уваги, пам'яті, мислення мови та інтелекту.
6.	Порушення емоцій, волі та потягів. Характерологічно-особистісні порушення.
7.	Класифікація психопатологічних синдромів: первинні, вторинні, психотичні, непсихотичні, афективні, дефектно-процесуальні, моторні синдроми.
Модуль 3	Приватна психотерапія. Методи та види психотерапії
8.	Когнітивно-біхевіоральна психотерапія
9.	Сугестивна психотерапія.
10.	Гіпнотерапія (класична та за Еріксоном)
11.	Нейролінгвістичне програмування
12.	Раціональна та індивідуальна психотерапія.
13.	Групова психотерапія
14.	Сімейна психотерапія.
15.	Емоційно-стресова психотерапія.

16.	Психодинамічна психотерапія.
17.	Класичний психоаналіз за З. Фройдом
18.	Інтерперсональна психотерапія Саллівана.
19.	Гештальттерапія.
20.	Екзистенційно-гуманістична психотерапія.
21.	„Клієнт- центрована” психотерапія Роджерса
Модуль 4	Психотерапія при різних психічних розладах
22.	Психотерапія тривожних розладів.
23.	Психотерапія депресивних розладів.
24.	Психотерапія соматоформних та психосоматичних розладів.
25.	Психотерапія надзвичайних, кризових станів та ПТСР.
26.	Психотерапія розладів обумовлених вживанням психоактивних речовин.
27.	Психотерапія розладів адиктивної поведінки (комп’ютерна, інтернет-залежність, розлади харчової поведінки).
28.	Психотерапія розладів особистості.
29.	Психотерапія розладів шизофренічного спектру.
30.	Психотерапія сексуальної дисфункції.
31.	Залік.
Разом із заліком	91 год.

Лекції

№ Теми	Назва
1	2
Модуль 1	Загальна психотерапія. Теоретичні та феноменологічні основи психотерапії
1.	Психотерапія: предмет та дефініції. Парадигми психотерапії. Основні моделі психотерапії. Історія та тенденції розвитку психотерапії. Організація психотерапевтичної допомоги.
2.	Система психотерапії в медичній практиці. Нормативно-правова база її функціонування. Деонтологія та етика в психотерапії.
3.	Клінічна феноменологія, її класифікація та психотерапевтичний діагноз. Спеціальні діагностичні прийоми. Структурно-логічні блоки та алгоритм психотерапевтичного діагнозу. Формулювання психотерапевтичного діагнозу.
Модуль 2	Семіологія та пропедевтика порушень психічної сфери людини. Загальна психопатологія.
4.	Порушення сприймання, відчуття, свідомості та самосвідомості.
5.	Порушення уваги, пам’яті, мислення мови та інтелекту.

6.	Порушення емоцій, волі та потягів. Характерологічно-особистісні порушення.
7.	Класифікація психопатологічних синдромів: первинні, вторинні, психотичні, непсихотичні, афективні, дефектно-процесуальні, моторні синдроми.
Модуль 3	Приватна психотерапія. Методи та види психотерапії
8.	Когнітивно-біхевіоральна психотерапія
9.	Сугестивна психотерапія.
10.	Гіпнотерапія (класична та за Еріксоном)
11.	Нейролінгвістичне програмування (НЛП).
12.	Рациональна та індивідуальна психотерапія.
13.	Групова психотерапія.
14.	Сімейна психотерапія.
15.	Емоційно-стресова психотерапія.
16.	Психодинамічна психотерапія.
17.	Класичний психоаналіз за З. Фройдом
18.	Інтерперсональна психотерапія Саллівана.
19.	Гештальттерапія.
20.	Екзистенційно-гуманістична психотерапія.
21.	„Клієнт- центрована” психотерапія Роджерса
Модуль 4	Психотерапія при різних психічних розладах
22.	Психотерапія тривожних розладів.
23.	Психотерапія депресивних розладів.
24.	Психотерапія соматоформних та психосоматичних розладів.
25.	Психотерапія надзвичайних, кризових станів та ПТСР.
26.	Психотерапія розладів обумовлених вживанням психоактивних речовин.
27.	Психотерапія розладів адиктивної поведінки (комп’ютерна, інтернет-залежність, розлади харчової поведінки).
28.	Психотерапія розладів особистості.
29.	Психотерапія розладів шизофренічного спектру.
30.	Психотерапія сексуальної дисфункції.

Самостійна робота

№ Теми	
1	
Модуль 1	Загальна психотерапія. Теоретичні та феноменологічні основи психотерапії
1.	Теоретичні основи та концептуальний базис психотерапії. Психотерапія: предмет та дефініції. Парадигми психотерапії/ Основні моделі психотерапії. Історія психотерапії. Тенденції розвитку психотерапії.
2.	Система психотерапії у загальній медичній системі. Філософія на рубежі ХХІ сторіччя. Філософськи основа психотерапевтичної діяльності. Теоретична психологія (історія, філософія, методологія).
3.	Експериментально-психологічні дослідження. Психодіагностика. Психологія хворого. Внутрішня картина хвороби. Психологічні типи відношення хворого до хвороби. Етика та деонтологія.
Модуль 2	Семіологія та пропедевтика порушень психічної сфери людини. Загальна психопатологія.
4.	Розлади сприйняття (гіпестезія, анестезія, гіперестезія, парестезія, сенестопатія). Розлади відчуття (ілюзія, психосенсорний розлад, порушення схеми тіла, галюцинації та їх класифікація). Синдроми виключення свідомості (обнубіляція, оглушеність, сомноленція, сопор, кома). Синдроми потьмарення свідомості (деліріозний синдром, онейроїдний синдром, синдром астеничної сплутаності, аментивний синдром, сутінковий розлад свідомості). Синдроми порушення самосвідомості (дереалізація, деперсоналізація, Déjà vu, Déjà prévu, Jamais vu, Jamais prévu).
5.	Психопатологія розладів уваги (підвищена відволікаємось, надмірна виснажуваність уваги, патологічна прикованість уваги, апрозексія, парапрозекція). Психопатологія розладів пам'яті. Кількісні порушення пам'яті (гіпермнезія, гіпомнезія, амнезія). Якісні порушення пам'яті (криптомнезія, конфабуляція, псевдоремінісценція). Психопатологія розладів мислення (за темпом асоціативного процесу, за цілеспрямованістю асоціативного процесу, за формою, за змістом). Нав'язливі думки. Понадцінні думки. Маячні думки. Первинні, вторинні, індуковані маячні думки. Стадії маячення. Маячні думки персекуторного, експансивного та депресивного характеру. Психопатологія розладів мови (порушення темпу, порушення граматичного порядку). Психопатологія розладів інтелекту (врожене недоумство, деменції та її клінічні форми).
6.	Психопатологія розладів емоцій. Порушення сили емоцій: гіпертимія, ейфорія, гіпотимія, екстаз, депресія, тривога, гнівливість, параліч емоцій, апатія, емоційне сплюснення, емоційна тупість. Порушення рухливості емоцій: легкодухість (нетримання емоцій), лабільність, інертність (застрягання) емоційних переживань, експлозивність. Порушення адекватності емоцій: неадекватність, амбівалентність, фобія, дисфорія, дистимія, патологічний афект. Психопатологія моторно-вольових розладів та потягів: гіпобулія, абулія, гіпербулія, парабулія, гіпокінезія гіперкінезія, паракінезія, амбітендентність. Збочення та парафілії. Нав'язливі дії. Насильницькі дії. Імпульсивні дії. Стереотипні дії.

7. Сучасний стан проблеми та класифікація психопатологічних синдромів. Ранг психопатологічних синдромів (Сніжневський А.В.). Галюцинаторно-маячні синдроми. Афективні синдроми. Дефектно-органічні синдроми. Синдроми затьмарення та виключення свідомості. Невротичні та неврозоподібні синдроми. Синдроми емоційно-вольових порушень.

Модуль 3 Приватна психотерапія. Методи та види психотерапії

8. Когнітивно-біхевіоральна психотерапія. Методи та види. Класична когнітивна терапія - робота з автоматичними думками, когнітивними спотвореннями, базовими переконаннями. Раціонально-емоційно-біхевіоральна терапія за А. Еллісом - робота з ірраціональними переконаннями через модель АВС. Експозиційна терапія. Майндфулнес-орієнтована КПТ. Діалектико-біхевіоральна терапія. Схема-терапія. Показання до призначення та техніка проведення
9. Сугестивна психотерапія. Методи та види. Гетеросугестія. Аутосугестія. Вербальна та невербальна. У стані гіпнозу та в стані бадьорості. Показання до призначення та техніка проведення.
10. Гіпнотерапія. Методи та види, стан гіпнозу для лікування психічних і соматичних розладів.
Класична гіпнотерапія. Еріксонівська гіпнотерапія. Показання до призначення та техніка проведення.
11. НЛП (нейролінгвістичне програмування), напрям прикладної психології та психотерапії, розроблений Р. Бендлер та Дж. Гріндер. Основні принципи. Методи та техніки. Показання до призначення та техніка проведення. Якірування, перефреймінг, субмодальність, моделювання успішної поведінки. Метамоделі мови. Мілтон-моделі
12. Раціональна психотерапія - метод психотерапевтичного впливу, що базується на логічному переконанні, роз'ясненні та корекції хибних уявлень пацієнта. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
13. Групова психотерапія – метод психотерапії, при якому лікувальний вплив здійснюється у процесі взаємодії пацієнтів у групі під керівництвом психотерапевта. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
14. Сімейна психотерапія – метод психотерапії, що спрямований на корекцію міжособистісних відносин у родині, покращення комунікації, вирішення конфліктів та подолання психічних і психосоматичних проблем через зміну сімейної динаміки. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
15. Емоційно-стресова психотерапія – метод лікувального психологічного впливу, який базується на сильному емоційному навіюванні у стані підвищеної напруженості (стресу), що мобілізує внутрішні ресурси пацієнта та сприяє формуванню нових поведінкових установок. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
16. Психодинамічна психотерапія. Психодинаміка за К. Юнгом, А. Адлером, М. Кляйном. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
17. Психодинаміка - метод психотерапії та психологічна теорія, розроблена Зигмундом Фройдом.
Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.

18. Інтерперсональна психотерапія (ІРТ), напрям психотерапії, створений Гаррі Стеком Салліваном. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення
19. Гештальттерапія, напрям психотерапії, заснований Ф. Перлзом. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
20. Екзистенційно-гуманістична психотерапія, напрям сучасної психотерапії, який поєднує екзистенціальну філософію (М. Хайдеггер, К. Ясперс, В. Франкл) та гуманістичну психологію (К. Роджерс, А. Маслоу). Логотерапія. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.
21. Клієнт-центрована психотерапія, гуманістична терапія К. Роджерса. Основні принципи. Методи та техніки проведення, показання до призначення.

Модуль 4 Психотерапія при різних психічних розладах

22. Психотерапія тривожних розладів. Застосування КПТ (роботу з автоматичними думками, корекція когнітивних спотворень, експозиція до тривожних стимулів, релаксаційні вправи та поведінкові експерименти), експозиційної терапії, метакогнітивної терапії майндфулнесу та інтерперсональної терапії при лікуванні тривожно-фобічних розладів.
23. Психотерапія депресивних розладів. Терапія А. Бека, КПТ (виявлення автоматичних негативних думок, корекція когнітивних спотворень), майндфулнес-орієнтована КПТ (МВСТ). Міжособистісна терапія (ІРТ). Психодинамічна психотерапія. Екзистенційно-гуманістичні підходи в психотерапії.
24. Психотерапія соматоформних та психосоматичних розладів. Когнітивно-біхевіоральна терапія. Психосвіта і стрес-менеджмент. Методи релаксації та майндфулнес. Психодинамічна психотерапія. Сімейна та інтерперсональна терапія. Сугестивна та гіпнотерапія.
25. Психотерапія надзвичайних, кризових станів та ПТСР. Травма-фокусована когнітивно-біхевіоральна терапія (TF-CBT). Пролонгована експозиція (РЕ). Десенсибілізація та репроцесинг за допомогою рухів очей (EMDR). Інтерперсональна терапія (ІРТ). Кризова інтервенція. Майндфулнес і методи тілесної регуляції. Групова та сімейна терапія.
26. Психотерапія розладів обумовлених вживанням психоактивних речовин. КПТ. Мотиваційне інтерв'ю. 12-крокові програми (АА). Програма самодопомоги. Поведінкові методи. Контингентне підкріплення (винагороди за тверезість), тренінги соціальних навичок, асертивність-терапія. Сугестивна та емоційно-стресова терапія (метод Довженка). Сімейна терапія.
27. Психотерапія розладів адиктивної поведінки (комп'ютерна, інтернет-залежність, розлади харчової поведінки). КПТ, сімейна терапія та групова підтримка. Мотиваційне інтерв'ю, майндфулнес та психодинамічні підходи.
28. Психотерапія розладів особистості. КПТ. Діалектико-біхевіоральна терапія (М. Лінехан). Схема-терапія. Психодинамічна психотерапія. Міжособистісна та сімейна терапія. Групова терапія.

29.	Психотерапія розладів шизофренічного спектру. Когнітивно-біхевіоральна терапія (КПТ). Психосвітні програми. Сімейна терапія. Тренінги соціальних навичок. Когнітивна ремедіація. Підтримуюча психотерапія. Групова психотерапія.
30.	Психотерапія сексуальної дисфункції. Когнітивно-біхевіоральна терапія (КПТ). Секс-терапія (Мастерс і Джонсон). Поведінкові методи. Тренування вагінальних м'язів (метод Кегеля) – при вагінізмі та диспареунії. Парна терапія. Психодинамічна терапія. Майндфулнес та тілесно-орієнтовані техніки.
Разом	58 год.

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Методи контролю:

1. Поточний
2. Підсумковий тестовий

Оцінювання навчальної діяльності дисципліни “Пропедевтика психіатрії” проводиться відповідно до його структури, де враховується насамперед самостійна робота і поточний тестовий контроль.

Поточний тестовий контроль здійснюється за допомогою індивідуальних наборів тестів формату А. Надається 5 типових завдань, які оцінюються за вищевикладеними критеріями.

Критерії оцінки тестового контролю:

При наявності до 10% помилкових тестів – «5»

11 – 25% помилкових тестів – «4»

26 – 40% помилкових тестів – «3»;

більше 40% помилкових тестів – «2».

Підсумковий тестовий контроль - тестування за допомогою наборів тестів, що охоплюють кінцеві цілі предмета та здійснюється за допомогою індивідуальних наборів тестів формату А. Надається 20 типових завдань, які оцінюються за вищевикладеними критеріями.

Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання в Україні

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
А	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Відмінно	90-100
В	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	Добре	82-89

C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Задовільно	69-74
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	Незадовільно – можливість повторного складання	Незадовільно	35-59
F	Незадовільно – повторне вивчення курсу, дуже низький рівень знань (умінь)		1-34

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1. За джерелом інформації:

A). Вербальні:

- лекції (традиційна, проблемна);
- із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація);
- семінари та практичні заняття;
- консультації.

B). Наочні: ілюстрація із практичної діяльності, відео-демонстрація.

C). Практичні: вправи.

2. За ступенем керування навчальною діяльністю:

A). Під керівництвом викладача.

B). Самостійна робота студентів.

C). Робота з навчальною літературою.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Навчальні дискусії.

2. Інтерактивні методи навчання.

3. Створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості у практичному використанні отриманих знань.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опорні стислі конспекти лекцій.

2. Презентації лекцій.

3. Підручники та навчальні посібники.

4. Навчально-методичні посібники, сілабус.

5. Робоча навчальна програма.

6. Засоби поточного та підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова)

1. Медицинская психология. Учебник для студентов медицинских вузов / под общей ред. проф. О.И. Осокиной. – Краматорск: Каштан, 2019. – 226 с.
2. Гавенко В.Л., Вітенко І.С., Самардакова Г.О. Практикум з медичної психології. – Харків: Регіон-інформ, 2002. – 248с.
3. Основи загальної і медичної психології /За ред. І.С.Вітенка і О.С.Чабана. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 344 с.
4. Медицинская психология : учебное пособие / В. А. Абрамов [и др.]. – 3-е изд., перераб. и доп. – Донецк : «Каштан» – 2011. – 325 с.
5. Вітенко І.С. Медична психологія : підручник / І.С Вітенко. - К: Здоров'я, 2007. - 208 с.
6. Медична психологія : підручник / С. Д. Максименко [та ін.]. за загальною ред. С. Д. Максименка. – 2-е вид. – К. : Слово, 2014. – 516 с.
7. Психотерапия /Под ред. Б.Д.Карвасарского.- СПб, 2000. – 536 с.
8. Абрамова Г.С., Юдич Ю.А. Психология в медицине.-М.:» Кафедра-М», 1998.-272с.
9. Александер Ф., Селесник Ш. Человек и его душа. Познание и врачевание от древности и до наших дней.- М.: Прогресс- Культура, 1995.-605с.
10. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства.-М.: Медицина, 2000.-496с.
11. Александровский Ю.А. Состояния психической дезадаптации и их компенсация.-М.: Наука, 1976.-272с.
12. Безносков С.П. Профессиональная деформация личности.- СПб: Речь, 2004.-272с.
13. Березанцев А.Ю. Психосоматика соматоформные расстройства.- М.: Информационные технологии, 2001.-191с.
14. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. Клиническая патопсихология: Руководство для врачей и клинических психологов. М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2002.-512с.
15. Большакова Т.В. Личностные детерминанты и организационные факторы возникновения психического выгорания у медицинских работников.-Дисс. ...канд. психол. наук.- Ярославль, 2003.-173с.
16. Бройтигам В., Кристиан П., Рад М. Психосоматическая медицина: Кратк. Учебн./ Пер. с нем. Г.А. Обухова, А.В. Брунека; Предисл. В.Г. Остроглазова.-М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 1999.-376с.
17. Бурлачук Л.Ф. Кочарян А.С., Жидко М.Е. Психотерапия Учебник для ВУЗов// СПб.- Питер.-2003.-472с.
18. Вассерман П.И. Щелкова О.Ю. Медицинская психодиагностика: теория, практика и обучение// СПб.- филологический факультет, СПбГУ. Москва.- Издательский центр «Академия».-2004.-756с.
19. Венгер А.Л. Психологические рисуночные тесты // Москва.: Владос-ПРЕСС, 2005. - 159с.
20. Гиппократ. Этика и общая медицина.-М.: Азбука, 2001.-352с.
21. Елисеев Ю.Ю. Психосоматические заболевания: Полный справочник.- М.: ЭКСМО, 2003.-608с.
22. Зейгарник Б.В. Патопсихология- М.: Издательство Московского университета, 1986.-287с.
23. Иванов Н.Я., Личко А.Е. Патохарактерологический диагностический опросник для подростков. Методика исследования.- СПб., 1992.-36с.
24. Изард К.Э. Психология эмоций// СПб.: Питер, 2007.-464с.
25. Клиническая психология / Под ред. М.Перре, У. Бауманна.- СПб.: Питер 2002.-1312с
26. Клиническая психология: ученик / Под ред. Б.Д.Карвасарского.- СПб.: Питер, 2002.-960с.

27. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования.-М.: Академический проект ,1999.-240с.
28. Лакосина Н.Д., Сергеев И.И., Панков О.Ф. Клиническая психология.-М.: МЕДпресс-информ,2003.-416с.
29. Лапин И.П. Плацебо и терапия.- СПб.: Издательство « Лань»,2000.-224с.
30. Лурия А.Р. Внутренняя картина болезни и ятрогенные заболевания.-М.: Медицина, 1977.-146с.
31. Лурия А.Р. Лекции по общей психологии// СПб.: Питер,2007.-320с.
32. Медицинская психология (Методические указания) / Автор составитель Т.П. Пушкина .- Новосибирск: Научно-учебный центр психологи НГУ,1996
33. Мерта Дж. Справочник врача общей практики .-М.: Практика, 1998.-1230с.
34. Мягков И.Ф., Боков С.Н. Медицинская психология: основы патопсихологии и психопатологии. Уч. для ВУЗов.- М.,1999.-232с.

Додаткова

1. В.Л.Гавенко, Г.О.Самардакова, М.І.Бачериков Психіатрія і наркологія.- Київ.- Здоров'я.- 2010.- 192с.
2. Б.Д.Карвасарский Неврозы.- М.-Медицина.- 2009.- 576с.
3. Загнибеда А.Н., Нитруца М.И. Скорая психиатрическая помощь на догоспитальном этапе: Руководство. – СПб.: СпецЛит, 2009. – 208 с.
4. Наказ МОЗ і МВС України від 19.12.2000. № 346/877 “Про заходи запобігання небезпечним діям з боку осіб, які страждають на тяжкі психічні розлади”.
5. Наказ МОЗ України від 08.10.01. № 397 “Про затвердження нормативно-правових документів з окремих питань щодо застосування примусових заходів медичного характеру до осіб, які страждають на психічні розлади”. – К., 2002.
6. А.Е.Личко, В.С.Битенский Подростковая наркология: Руководство.- Л.- Медицина.- 1991.- 304с.
7. Краткий курс психиатрии / под ред. Самохвалова В.П. – Симферополь: «СОНАТ», 2000. – 344 с.
8. Словник – довідник психіатричних термінів [Навчальний посібник] / Г.М.Кожина , Самардакова Г.О., Коростій В.І. та інші. - ФОП Шейніна Є.В., 2012. - 176 с.
9. Органічні психічні розлади внаслідок соматичних захворювань: когнітивні та емоційні порушення. /Г.М.Кожина Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2012. – 120 с.
10. Когнітивні та емоційні порушення внаслідок соматичних захворювань у осіб працездатного віку / Г.М.Кожина Григорова І.А., Коростій В.І. та інші. - Харків: Раритети України, 2011. - 80 с.
11. Основні органічні захворювання головного мозку. [Навчальний посібник] / Гавенко В.Л., Г.М.Кожина Коростій В.І. та інші. - Харків, НТУХП, 2008. - 228 с.
12. Конончук Н. В. О суицидальных попутках при депрессиях / Журнал невропатологии и психиатрии им. С. С. Корсакова. –М., 1990. -№ 4. – С. 76-80.
13. Арана Д., Розенбаум Д. Фармакотерапия психических расстройств / Пер. с англ. –М.: Изд-во БИНОМ. 2006. -416 с.
14. Журавлев А. Ю. Депрессивные расстройства: клиника, диагностика, лечение // Новости медицины и фармации. – 2001. № 15-16 (95-96). С. 27-29.
15. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23.02.2016 № 121 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної та третинної медичної допомоги: реакція на важкий стрес та розлади адаптації. ПТСР

[HTTP://MTD.DEC.GOV.UA/INDEX.PHP/UK/HALUZEVI-STANDARTY-TA-KLINICHNI-NASTA NOVY/ITEM/DOWNLOAD/209_0EB4985221D8A35E81D60238B30DCDF4](http://MTD.DEC.GOV.UA/INDEX.PHP/UK/HALUZEVI-STANDARTY-TA-KLINICHNI-NASTA NOVY/ITEM/DOWNLOAD/209_0EB4985221D8A35E81D60238B30DCDF4)

16. Наказ МОЗ №226 від 27-07-1998 Стандарти надання медичної допомоги в психіатрії <http://medstandart.net/browse/34>

17. Наказ МОЗ №271 від 27-10-2000 Про затвердження Критеріїв діагностики і лікування психічних розладів та розладів поведінки <http://medstandart.net/browse/92>

18. Наказ МОЗ Клінічний протокол надання медичної допомоги хворим на Біполярний розлад <http://medstandart.net/browse/2307>

19. Наказ МОЗ і МВС України від 19.12.2000. № 346/877 «Про заходи запобігання небезпечним діям з боку осіб, які страждають на тяжкі психічні розлади».

20. Наказ МОЗ України від 08.10.01 № 397 «Про затвердження нормативно-правових документів з окремих питань щодо застосування примусових заходів медичного характеру до осіб, які страждають на психічні розлади». –К.:, 2002.

VIII. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Донецька обласна наукова медична бібліотека <http://donmb.dn.ua>

3. Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету <http://library.zsmu.edu.ua/>

4. Центр тестування при Міністерстві охорони здоров'я України <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

5. Реєстр медико-технологічних документів Режим доступу: <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/>

6. Наукове періодичне видання «Український Вісник Психоневрології» <http://uvnnpn.com.ua/>

Посилання на сайт кафедри психіатрії, психотерапії,
наркології та медичної психології
<http://kafedrapsichiatrii.dsmu.edu.ua/>